

מניעת רעש

פעילות האיגוד בנושא רעש בשנת 2018 התבטאה בבחינת תכניות (תכנון שוטף), קבלה וטיפול בפניות ציבור, בעיות רעש מרכבת, רעש מכבישים, מניעת רעש בארועים גדולים.

תכנון שוטף:

מעורבות ב-54 תכניות הכוללות: היתרי חפירה, היתרי בנייה ותכנון עם זיקה אקוסטית. בתחום זה, חיפה מובילה עם 44 תכניות (חיפה- 37, קרית חיים- 7) המהוות 81% מכלל התכניות. תחום התכנון הינו התחום החשוב ביותר במניעת רעש סביבתי, היות ותכנון לקוי בנושאי אקוסטיקה או עירוב שימושים בצורה שאינה נכונה, מביאים בשלב מאוחר לתלונות ציבור על מטרדי רעש, אותם לא תמיד ניתן לפתור לאחר שלב הביצוע.

מתוך התכניות:

- תכניות לבנייני מגורים בשלבים שונים, במקרים אלו נבדקים גורמי רעש סביבתיים העלולים להשפיע על הדיירים במגורים העתידיים וגם נבדקת השפעת הבנין החדש על בתי מגורים קיימים סמוכים; מיקום מנועי המזגנים ביחס לחדרי מגורים, השפעה של רעש מאווררים מחניונים תת קרקעיים, חדרי גנרטור.

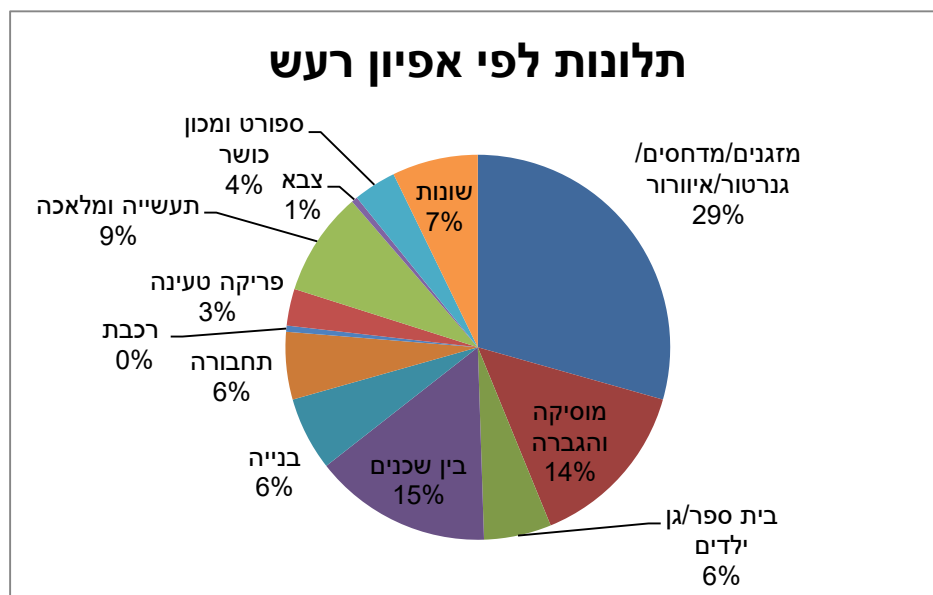
- בדיקה, מתן הערות ואישורי תכניות אקוסטיות לבתי מגורים משולבים מסחר.

פרוייקט תכנוני גדול שאושר וראוי לציון בשנה זו הוא תכנון מיגון אקוסטי לשכונת אל עתיקה. תכנית זו הוגשה בשם רכבת ישראל ע"י מנהלת מיגון ויועץ אקוסטי מטעמה (פירוט בהמשך). בשנה זו השתתף האיגוד בפורום שאורגן ע"י המשרד להגנ"ס ומטרתו הייתה לנסח מסמך אחיד שישמש כחווה דעת אקוסטית הנדרשת בכדי לקבל היתר בניה.

פניות ציבור:

פניות הציבור התקבלו על ידי מוקדי פניות הציבור של הרשויות באיגוד, מוקד הפניות של המשרד להגנת הסביבה, מוקד 106, משטרת ישראל ועל ידי פניות ישירות לטלפון ולדואר האלקטרוני באיגוד. מתוך סך התלונות, 44% התקבלו ע"י הרשויות העירוניות, 8% ע"י המשרד להגנ"ס ו- 48% ישירות ע"י התושב (לאיגוד בטלפון/דוא"ל/פקס/מכתב).

בשנת 2018 התקבלו 194 פניות ציבור בנושאי רעש על פי הפילוח הבא, אציין כי אדם שפנה מספר פעמים באותה הבעיה בטווח קצר נרשם כתלונה אחת:

אפיון חריג בשנה זו נרשם בכך שכמחצית מהתלונות התקבלו בארבעת החודשים האחרונים של השנה, ייתכן והסיבה קשורה לכך שזו הייתה שנת בחירות. 35% מכלל התלונות הן תלונות הנובעות מעירוב שימושים (אזורים המוגדרים כמגורים ובנוסף בילוי מסחר או מלאכה). 12% מכלל הפניות הגיעו מאנשים שעברו לדירה חדשה ואז גילו כי קיים מטריד רעש באזור. 48 מהתלונות הן תלונות חוזרות ממצבים בהם הבעיה לא נאכפה, לא נפתרה או שנפתרה זמנית וחזרה. 77 מדידות רעש בוצעו בשנת 2018, 16 פניות בנושא מניעת רעש התגלו כמוצדקות ללא מדידה, 60 פניות התגלו כמוצדקות בעקבות מדידת רעש.

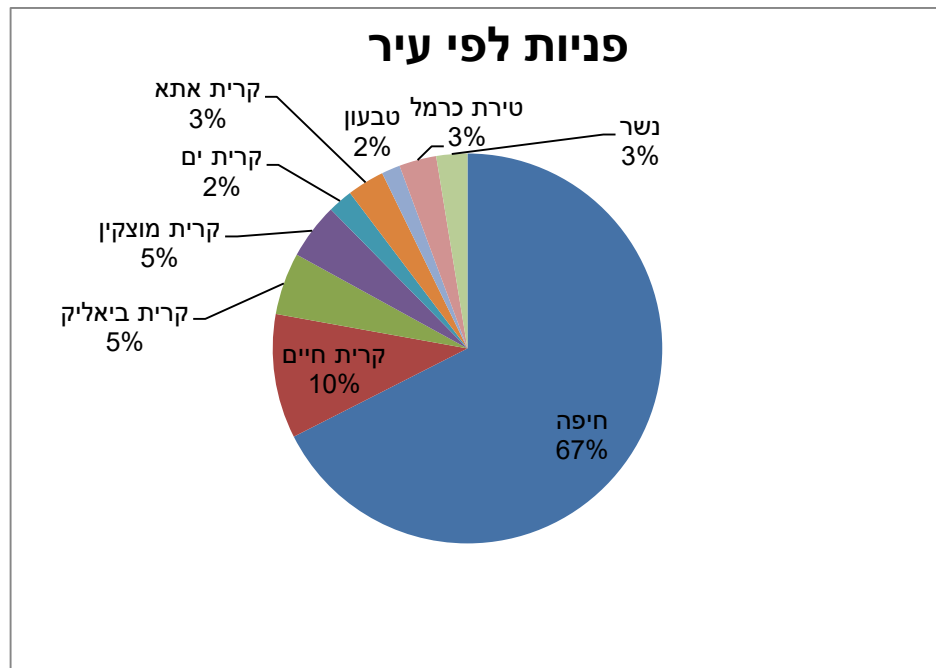
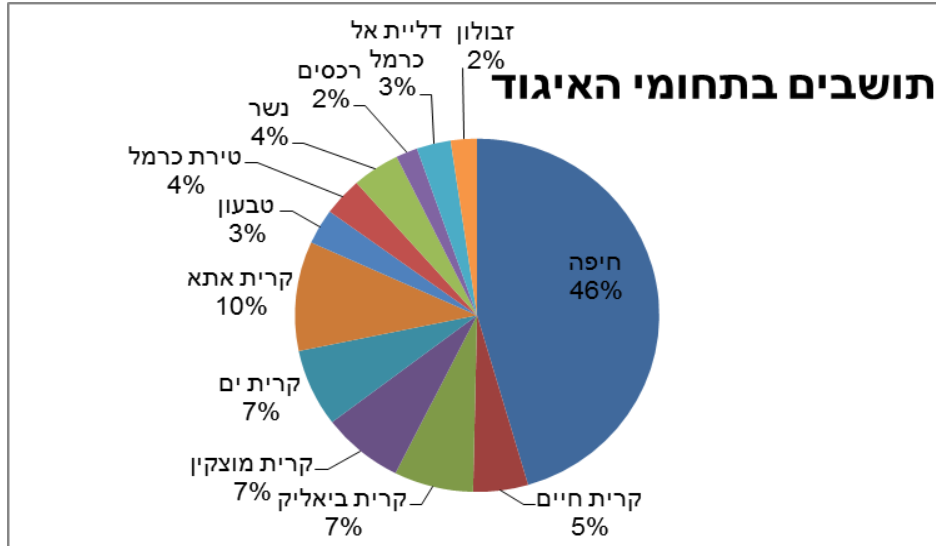
ניתן לראות בבירור כי רוב תלונות הרעש שהתקבלו (43%) נובעות ממנועים/מנדפים של בתי עסק המפריעים לבתי מגורים וממוסיקה המנוגנת בבתי עסק ומפריעה לבתי מגורים בשעות אסורות, עם זאת, זו ירידה הדרגתית מאז שנת 2016 (2017- 49%, 2016- 64%). אזורים מהם התקבלו תלונות רבות בשנה זו בנושאים אלו הם ציר אח"י אילת והעיר התחתית בחיפה. בשנה זו הכריזה עיריית חיפה על "מדיניות אזורי רעש" בצירים הראשיים ואזורים מועדים (ציר מוריה, עיר תחתית, ציר אח"י אילת, שוק תלפיות, רחוב מסדה). האיגוד לא שותף או עודכן בתכנון מדיניות זו ובפרטיה, אך, תוצאותיה הגיעו וממשיכות להגיע בצורת תלונות על רעשי מוסיקה בשעות הלילה מאזורים אלו, בהם קיימים גם מגורים. שינוי נוסף שחל הוא ירידה בטיפול הרשות במטרדי רעש ממוסיקה בשעות הלילה באזורים אלו. מקרה מוסיקה שטופל ע"י התביעה העירונית הוא מועדון 27 ROOF, עליו יפורט בהמשך.

תלונות על רעש מתחבורה (שאינה רכבת) עלו משמעותית בשנה זו בגלל תלונות תושבים שנכנסו לדירות חדשות הנמצאות ליד כבישים ראשיים (מגדלי טריו, שכונת נאות פרס) ובגלל תלונות מדיירי דירות הנמצאות מעל למנהרת הכרמלית, עליה החלו מתקבלות תלונות מאז הפעלתה מחדש. מספר התלונות על רעשי תעשייה גדלו בשנה זו משמעותית עקב רעשי תעשייה שנשמעו בשעות הלילה ברחבי שכונת הדר.

תלונות על רעשי בנייה פחתו בשנה זו לעומת 2017.

בפילוח על פי אזורים התקבלו הנתונים הבאים:

תושבים בתחומי האיגוד: כ- 581,000 על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

מספר תושבי הרשויות באיגוד ערים מפרץ חיפה מוערך כ- 581,000 איש (על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה). ניתן לראות כי בעוד תושבי חיפה (ללא קרית חיים) מהווים 46% מתושבי רשויות האיגוד, אחוז התלונות מחיפה מהווה 68% מכלל התלונות בשנת 2018. כבשנים הקודמות, בקרית חיים אחוז התלונות גבוה במיוחד ביחס למספר התושבים היחסי בעיקר בגלל תלונות על עסקים בציר אח"י אילת, מספר זה אף עלה בשנת 2018 לכדי 10%. קרית חיים הופרדה מחיפה סטטיסטית בכדי לבטא את כמות התלונות הגדולה ביחס לתושבים, בנוסף, טיפול הרשויות בקרית חיים שונה אם בשלוחת הפיקוח העירוני ובתחנת משטרה שונה (תחנת זבולון לעומת תחנת חיפה בחיפה), מהצד השני, מדיניות פיתוח אזור ציר אח"י אילת- חפ/2275 נתנה תוקף חוקי לעסקים רבים והיוותה במקרים רבים "תכנון שבדיעבד", רבים מעסקים אלו משפיעים ישירות על תושבי רחוב אח"י אילת והרחובות העורפיים ביום ובלילה ע"י רעש ממוסיקה, התקהלות ומנועים/מנדפים בעסקי מזון. גם בשנה זו תלונות הקריות מהוות אחוז נמוך יחסית למספר תושביהן באיגוד. מרשויות זבולון, עוספא ודלית אל כרמל לא התקבלו כלל תלונות רעש בשנה זו, יתכן ובגלל חוסר מודעות או בשל בעיות שנפתרות בתוך תחומי הרשות ללא פנייה לאיגוד.

טיפול בפנייה

חוות הדעת שניתנות מתבססות בעיקרן על התקנות למניעת מפגעים (רעש בלתי סביר) התשי"ן 1990 ועל התקנות למניעת מפגעים (מניעת רעש) התשי"ג 1992. לאחר קבלת התלונה מתבצעת פנייה טלפונית או בדואר אלקטרוני אל המתלונן בכדי להבין את סיפור המקרה, אם המקרה דורש טיפול, מתבצע בתחילה סיור ביום בכדי לראות ולשמוע את גורם הרעש, מדידה תתבצע לעיתים כבר בסיור היום אך לרוב במועד שנקבע מראש בשעות הלילה (כשמדובר בגורם הפועל אחרי 22:00). לאחר המדידה מתבצע ניתוח הנתונים וכתיבת דו"ח בנושא. הדו"חות מופנים לפיקוח עירוני/פניות הציבור/רישוי עסקים של הרשות לפי רלוונטיות המקרה. מקרים רבים מופנים למשטרה או לרישוי העסקים של המשטרה. רע"ן רעש במשרד להגנת הסביבה מכותבת בכל התלונות שמגיעות לטיפול האיגוד דרך המשרד להגנת הסביבה. במקרים בעייתיים במיוחד התלונה מגיעה לאיגוד וגם למשרד להגנת הסביבה והמשטרה והטיפול משותף.

בעיות

כשיש בעיות בטיפול, הן נובעות בעיקר מהראייה הבסיסית של הרשות או של גוף האכיפה, לדוגמא, רישוי עסקים משטרת חיפה פועלים בנחישות כנגד עסקים המשמיעים מוסיקה בשעות אסורות, לעומתם לרישוי עסקים משטרת זבולון קיימת בעיה של עסקים רבים שאינם באזורי מגורים אך משפיעים על אזורי מגורים כמו מועדוני הצ'ק פוסט ואזור התעשייה קרית חיים. ראייה בסיסית של רשות באה לידי ביטוי בחוקי עזר עירוניים על פיהם עובדים גופי העירייה השונים בהם הפיקוח הכללי והסיירת העירונית. בחיפה לדוגמא, חוקי העזר שונים במהותם מהתקנות למניעת מפגעים על פיהם עובד האיגוד, הדבר מתבטא בתקנות שלא נכנסו/לא עודכנו בחוקי העזר או בתקנות ש"רוככו" מבחינת שעות איסור וכדומה. אם נציג את קרית ביאליק כדוגמא, חוק העזר היחיד בנושא רעש מתבסס על "התקנות למניעת מפגעים 1961" ומאז לא עודכן. פערי חוקים ותקנות אלו מקשים אכיפה יעילה מצד גופי הפיקוח העירוניים וסיירות הלילה, הדבר בא לידי ביטוי באחוזי התלונות הגבוהים על מוסיקה מעסקים ורעש מנדפים מעסקי מזון בשעות הלילה.

- בעיה עיקרית בטיפול נובעת מהתנגשות אינטרסים עירוניים ומבעיות תכנוניות. התוצר של התנגשות זו היא עירוב השימושים (מגורים ובילוי, מגורים על יד תעשייה, מגורים על יד רכבת/כביש).
- בנושאי מטרדי רעש ממנועים/מנדפים/מדחסים של עסקים, מרבית המקרים שנדרשו לטיפול, טופלו ע"י הרשויות והבעיה נפתרה במלואה או באופן חלקי.
- בנושאי מטרדי מוסיקה בשעות הלילה, מרבית המקרים לא טופלו ע"י הרשויות.

רעשי מוסיקה ממתחמים פתוחים:

בעיה שקיימת שנים רבות היא מתחמי מוסיקה פתוחים. מתחמים אלו גורמים לרעש באזורי מגורים בשעות הלילה, אפילו במרחק גדול. שלושה אזורים בהם קיימת הבעיה הם אזור הצ'יק פוסט, אזור התעשייה קרית חיים וחיפה דרום. כמות התלונות במקרים אלו גדולה אך הבעיה העיקרית היא בהוכחה כי רעש המוסיקה מגיע ממועדון מסוים, היות וקיימים מספר מועדונים וכולם רועשים. על פי התקנות למניעת מפגעים (רעש בלתי סביר, מניעת רעש) החל מהשעה 22:00 אסור שרעש חיצוני יישמע מעל ל- 40 דציבל בבית מגורים עם חלונות פתוחים. החל מהשעה 23:00, אסור כלל להשמיע מוסיקה תחת כיפת השמיים או באופן שיישמע תחת כיפת השמיים ובבתי מגורים.

הבעיה נפתרה במקרה של מועדון 27 ROOF, מועדון פתוח באזור הצ'יק פוסט עליו התקבלו תלונות מרובות על רעש עד לפנות בוקר בכל סופי השבוע. המקרה נבדק ולווה במשך מספר שנים ע"י האיגוד והעסק לא קיבל רשיון בעקבות המלצות האיגוד עד שטופל בבית משפט. לבסוף, בשנה זו, בעל המקום התחייב מול השופטת, כי בתום העונה (2018) הוא סוגר את המועדון לתמיד.

באזור קרית חיים, הבעיה גדולה יותר כיוון שקיימים 5 מתחמים פתוחים וקרובים אחד לשני. עקב התלונות המרובות בנושא, נדרשו כל חמשת העסקים להעביר דו"ח אקוסטי שהוכן ע"י יועץ אקוסטי מוסמך ומפרט את מפלסי הרעש מהמועדון והשפעתו על אזור המגורים, זאת כתנאי לרשיון העסק. לא הוגש דו"ח ע"י אף אחד מהמועדונים והתלונות המשיכו וממשיכות להתקבל.

בנוסף, על פי "תקנות רישוי עסקים (התקן מד-רעש בדיסקוטק)", תשע"ג – 2014, מחויב כל אחד ממועדונים אלו להציב מד רעש ומגביל כך שמפלס הרעש במרכז רחבת הריקודים לא תעבור 95 דציבל, זאת כתנאי לרשיון העסק. מבדיקה שנערכה, לכל המועדונים אין התקן זה.

באזור חיפה דרום הדבר מתבטא בארועים לא קבועים הנערכים מדי פעם ע"י העסקים במקום (ספורטן, אולם ארועים במלון הקונגרסים, זאפה חיפה, אכסניית נוער) ובארועים עירוניים יזומים דוגמת עיר הבירה, עיר הנוער, הופעות בחוף.

מבצע אכיפה באולמות שמחה:

מבצע האכיפה בשילוב המשרד להגנת הסביבה שנערך באוגוסט 2017 המשיך גם בשנת 2018 בבדיקות שנערכו באולמות בשעות היום ע"י המשרד להגנ"ס ואיגוד ערים ועיקרו לוודא שקיים בהם המכשור הנדרש להגבלת הרעש כמחויב על פי "תקנות רישוי עסקים (התקן מד-רעש באולם שמחות ובגן אירועים)", התשס"ו-2006". בכל האולמות לא נמצא "התקן מד רעש" תקין או שלא נמצא כלל. מכתב עם לשון החוק המסביר מה נדרש מכל אולם נשלח ע"י האיגוד לכל האולמות הגדולים באזור חיפה, נשר והמפרץ. מכתבים לגבי אולמות שנמצאו לא תקינים נשלחו למחלקות רישוי העסקים בחיפה ובנשר ע"י המשרד להגנ"ס. בניגוד לשאר נושאי הרעש המטופלים, בהם הרעש הוא רעש מטריד, באולמות השמחה מדובר ברעש מזיק העלול לפגוע בשמיעה ולגרום לטינטון קבוע, אפילו לאחר ערב אחד.

מניעת רעש:

- בשנה זו השתתף האיגוד בפורום שאורגן ע"י המשרד להגנת הסביבה ומטרתו העלאת בעיות מהשטח אל מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה.
- בקשת הרשויות/משטרה להתערבות בתכנון מניעת רעש מארועים גדולים. קבלת דוחות אקוסטיים והשתתפות פעילה בישיבות הכנה לארועים גדולים, הנחייה בכיול מערכות ההגברה לפני הארוע וביצוע מדידות בזמן הארועים. בשנת 2018 האיגוד היה מעורב בארועים "עיר הנוער", "עיר הבירה", "הופעות עירייה- ימי שלישי בשוק תלפיות", והארועים בטכניון: יום הסטודנט, ארוע פתיחת השנה וחגיגת הסילבסטר. בארועי "עיר הבירה" אף ירדה זו השנה השנייה הנחייה מיידיית להורדת עוצמת המוסיקה שחרגה באופן לא סביר, הנחייה שבוצעה בעקבות מדידה מטעם האיגוד בזמן הארועים בשכונת כרמליה. כל הארועים הנ"ל התקיימו בחיפה, ברירת המחדל של העיר חיפה לקיום ארועי קיץ בשנים האחרונות (מבחינה בטחונית, בטיחותית ומבחינת נוחות) הם מגרשי אתוס שבצמוד לספורטן. מבחינת רעש זהו אינו מקום אידיאלי מפאת קרבתו לשכונות כרמליה וכבביר ועקב הטופוגרפיה של שכונות אלו, השפעה קיימת גם על שכונת שמבור ועל רחובות הרופא, תל מאנה ולינקולן. הגישה הכללית של שאר הגופים המעורבים בתכנון ארועים אלו היא שצריך איזון בין מספר הארועים ומשכם בכדי לאפשר חיים תקינים בעיר (מצד אחד לאפשר מספר ימי חגיגות קבועים ומהצד השני לאפשר חיים תקינים לתושבי השכונות החשופות). האישור לארועים אלו ניתן ע"י משטרת חיפה. בשנה זו ארועי "עיר הבירה" התקיימו עד השעה 1:00 בלבד, גורם שהפחית את כמות התלונות.

תעשייה:

בשנה זו (החל מסוף 2017) התקבלו מאזור הדר מספר פניות רבות על רעש שמקורו לא ידוע. בבחינת הבעיה נבדקו ונמצאו מספר מקורות רעש. המקור הדומיננטי ביותר זוהה כמפעל "שמן". המפעל שיתף פעולה ולקח יועץ אקוסטי למטרות טיפול. טיפול זה עתיד להסתיים ביוני 2019.

רכבת ישראל:

שכונת אל עתיקה

באפריל 2018 אושרו התכניות המפורטות לביצוע המיגון הדירתי בשכונת אל עתיקה. המיגון מבוצע על פי קריטריון המשרד להגנת הסביבה לרעש רכבות (63 דציבל ממוצע יממתי). מתוך 45 מבנים סה"כ- 35 מבנים זכאים למיגון, בהם 92 דירות סומנו כזכאיות ובהן 391 פתחים למיגון, 85 מתוך 92 הדירות ימוגנו ברמת מיגון 2 (התקנת מזגן והחלפת חלונות).

רחוב יגור

במסגרת תכנית "חיבורי הנמל" המחברת את נמל המפרץ לעורקי התחבורה, הוסכם כי החברה המבצעת "חפת" תמגן 30 דירות ברחוב יגור, שנמצאו זכאיות לכך. המיגון יבוצע ברמה 2. המיגון בא בשל תוספת המסילה לכיוון הנמל כפתרון זמני בלבד, היות ולא ניתן לבנות קיר אקוסטי בשטח הרכבת כיום לפני שלב הכפלת המסילה. נכון לינואר 2019, עפ"י הבנות החברה עם מהנדס העיר, כל דירות הרחוב ימוגנו (60 דירות).

כריזה בתחבורה ציבורית:

בעקבות תלונות רבות שהתקבלו על רעש מכריזת האוטובוסים ומטרוניות המפריעה לבתי מגורים (בדגש על שעות הבוקר המוקדמות ושעות הלילה), נערכה בדיקה בבית מגורים ובסמוך לאוטובוסים, בה עלה כי החברות אינן מיישמות את הנחיות משרד התחבורה ואף אין להן דרך ליישמן. בנוסף, הכריזה מחויבת מתוקף תקנות הנגישות שמתנגשות עם תקנות הרעש. הדברים הובאו לידיעת המשרד להגנ"ס ומשרד התחבורה בכדי שיימצא פתרון בנושא. בעיה דומה קיימת בתחנות רכבת הסמוכות לבתי מגורים.